

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I KARLSTAD**

DOM
2015-08-19
Meddelad i
Karlstad

Mål nr
1773-15

SÖKANDE

Sohlbergs Stenhuggeri AB, 556346-3651
Fastingsgatan 41
681 36 Kristinehamn

MOTPART

Kristinehamns kommun
681 84 Kristinehamn

SAKEN

Offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
2015-08-20	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Sohlbergs Stenhuggeri AB:s ansökan om överprövning.

Dok.Id 139295

Postadress
Box 568
651 12 Karlstad

Besöksadress
Rådhuset, Stora
torget

Telefon
054-14 85 00
E-post: forvaltningsrattenikarlstad@dom.se
www.forvaltningsrattenikarlstad.domstol.se

Telefax
054-14 85 30

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Kristinehamns kommun har genomfört en upphandling gällande ombyggnad av norra delen av Kungsgatan. Enligt meddelande om tilldelningsbeslut har anbudet från KMAB antagits.

PARTERNAS TALAN

Sohlbergs Stenhuggeri AB (Sohlbergs) ansöker om överprövning och anför följande. Billigaste anbud har förkastats. Kompletterande upplysningar enligt AFB.25 har ej begärts in vilket kan göras om det sker utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning. I detta fall föreligger inte ovannämnda då det gäller billigast anbud. AFB.25 gäller visserligen under anbudstiden. Därför hänvisar Sohlbergs även till AFB.31 som innehåller samma text. Även AFB.53 "Antagande av anbud" borde föranleda en begäran av komplettering. Det föreligger även sakfel i anbudsutvärderingen. Det har angivits att Sohlbergs inte uppgett arbetsledare/platschef. Uppgift om referenser har Sohlbergs även hänvisat till. Förfrågningsunderlaget kan tyckas lite luddigt med tanke på att det finns "nejrutor" att kryssa i där det är punkter som ska ingå i anbudet.

Kristinehamns kommun motsätter sig bifall till Sohlbergs ansökan och anför bland annat följande. I upphandlingen inkom sju anbud. Enligt punkt AFB.31 i förfrågningsunderlaget (Anbudets form och innehåll) ska anbudet innehålla:

1. Totalentreprenadsumma enligt AFB.31 1.
2. Ifyllt och undertecknad Leverantörsförsäkran.
3. Ifyllt och undertecknat Anbudsformulär.
4. Prissatt mängdförteckning med Teknisk beskrivning.
5. Timkostnad för aktuella personkategorier och maskiner enligt formulär till prislista jämte procentsatser för rabatter eller påslag gällande vid beräkning av ersättning enligt AFC.61 1.
6. Företagsbeskrivning innehållande uppgifter enligt punkten teknisk

förmåga och kapacitet.

7. Referenser på liknande arbeten, kopplade till namngiven ansvarig arbetsledare enligt punkten ”Teknisk förmåga och kapacitet”.

8. System för kvalitets- och miljösäkring och förslag till egenkontroll.

9. Uppgift om entreprenörens kvalitets- och miljöansvarige lämnas på anbudsformulär.

10. Procentsatser enligt självkostnadsprincipen AB 04 kap 6 § 9 punkt (8a och 8b) SeAFC.611.

11. Tidplan

12. Bekräftelse att förslag till kontrakt enligt bilaga 3 accepteras.

Den upphandlande enheten kan medge att anbudsgivare får rätta en uppenbar felskrivning eller felräkning eller annat uppenbart fel i anbudet. Den upphandlande enheten kan även komma att begära att ett anbud förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning. I punkt AFB.52 ”Prövning av anbudsgivarens lämplighet” anges tre krav som ska uppfyllas: Uteslutningsgrunder, Ekonomisk ställning och Teknisk förmåga och kapacitet. Av ”Leverantörsförsäkran” framgår de förhållanden som kan utgöra uteslutningsgrunder. Anbudsgivaren ska ha ekonomiska och finansiella förutsättningar att genomföra uppdraget. Vidare ska anbudsgivaren visa att man har tillräckliga resurser/kapacitet, erfarenhet och kompetens att utföra uppdraget (i eget företag eller genom underleverantör). Detta ska bevisas genom en kortfattad eller beskrivning av företaget innehållande relevanta uppgifter som beskriver detta (såsom organisation, resurser, erfarenhet och kompetens). För bedömning av erfarenhet lämnas referenser på liknande arbeten, kopplade till namngiven ansvarig arbetsledare. Prövning av anbud sker i två faser. I kvalificeringsfasen kontrollerar kommunen att inkomna anbud uppfyller de krav som ställts på leverantören, innehåller de uppgifter som infodrats samt inlämnats korrekt (kvalificeringskrav). Samtliga ställda krav och kommersiella krav (avtalsvillkor) ska accepteras och vara uppfyllda. De anbud som uppfyller kvalificeringskraven går vidare till utvärderingsfasen. Om inget annat anges räcker det att leverantören bekräftar att ställda krav på efterfrågat uppdrag som framgår av förfrågningsunderlaget uppfylls och accep-

teras. I de fall redogörelse/intyg/bevis eller liknande efterfrågas ska detta finnas med i leverantörens anbud. Det för kommunen ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet kommer att antas. Utvärderingsmetoden bygger på monetär utvärdering med pristillägg för senare slutbesiktning av arbetena. Offererat pris får ett tillägg efter utvärdering av redovisad tidplan i bedömningsfrågan. Anbudet med lägst totalpris antas. Sohlbergs anbud har inte gått vidare till utvärderingsfasen då lämnat anbud är ofullständigt. Exempelvis har inte namn på ansvarig arbetsledare angivits, bilagan "Leverantörsförsäkran" är inte bifogad till anbudet, uppgift om referenser har inte lämnats, objektsanpassad kontrollplan för arbeten har inte redovisats, pris-satt mängdförteckning har inte bifogats anbudet. Det är upp till upphandlande myndighet att bedöma om någon förtydligande fråga ska ställas till anbudsgivaren eller inte. Vad gäller angivande av arbetsledare/platschef har Sohlbergs i sitt svar på anbudsformuläret under punkten "AFC.323 Entreprenörens Platschef" angett Jan Mossfeldt som platschef. Det kommunen diskvalificerat Sohlbergs för är att ansvarig arbetsledare under punkten "AFC.34" inte angetts. Beträffande referenser på liknande arbeten, kopplade till namngiven ansvarig arbetsledare enligt punkten "Teknisk förmåga och kapacitet" har Sohlbergs i sitt svar i anbudsformuläret endast hänvisat till sin egen hemsida för referenser. De har inte, som det angivits i förfrågningsunderlaget samt anbudsformuläret, lämnat de uppgifter som begärts av kommunen. I både förfrågningsunderlaget samt anbudsformuläret anges "För bedömning av erfarenhet lämnas referenser på liknande arbeten, kopplade till namngiven ansvarig arbetsledare. Lämna en kort beskrivning av arbetena, dess innehåll och under vilken tidsperiod arbetena utförts. Ange namn, telefonnummer och e-postadress till referensuppdragets kontaktperson. Referensen ska vara vidtalad och godkänt att vara referens". Mot bakgrund av ovanstående har kommunen bedömt att av Sohlbergs i anbudet lämnade uppgifter, beskrivningar och handlingar inte anses tillräckliga för att anbudsgivaren ska gå vidare till utvärderingsfasen. Kommunen har inte heller ansett det möjligt för Sohlbergs att i efterhand få

komplettera sitt anbud utan risk för särbehandling och missgynnande av övriga anbudsgivare.

Sohlbergs tillägger följande. Det framgår inte i handlingarna att ja- och nejrutorna finns som en "egen" checklista utan de uppfattas som en konkret fråga. Ja- och nejrutor är inte standard hos kommuner i landet. Namn på arbetsledare och platschef är inlämnat. Vidare har Sohlbergs beskrivit teknisk förmåga och kapacitet. Sohlbergs har ett flertal gånger anlitats av Kristinehamns kommun och visat bra resultat. Det om något måste räknas som bästa möjliga referens som finns att tillgå.

Kristinehamns kommun tillägger följande. Sohlbergs blandar ihop förfrågningsunderlaget (administrativa föreskrifter) med anbudsformuläret. Att använda ett anbudsformulär med kryssrutor för ja- respektive nejsvar är ett standardförfarande som Kristinehamns kommun och andra kommuner använder sig av i upphandlingar för att underlätta för anbudsgivarna. Kommunen anser det vara tydligt i både förfrågningsunderlag och anbudsformulär vad som ska uppfyllas och besvaras. Kommunen kan tillägga att det inte inkommit några frågor eller synpunkter från någon anbudsgivare under anbudstiden på vare sig förfrågningsunderlag eller anbudsformulär.

SKÄL FÖR AVGÖRANDET

Om en upphandlande myndighet har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, eller någon annan bestämmelse i denna lag, och detta har medfört att en leverantör lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 16 kap. 6 § LOU besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt nämnda bestämmelse i 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Förvaltningsrättens bedömning

Upphandlingen gäller ombyggnad av en gata. Sohlbergs anbud har förkastats då det enligt kommunen inte uppfyllt ställda skall-krav på flera punkter.

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att förfrågningsunderlaget med administrativa föreskrifter och anbudsformulär uppfyller det krav på tydlighet som ställs i detta avseende för att anbudsgivarna ska kunna lämna ett konkurrenskraftigt anbud.

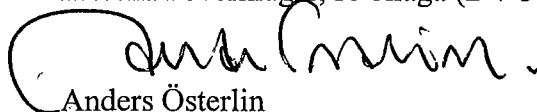
Enligt förfrågningsunderlagets administrativa föreskrifter, punkt AFB 31, ska anbudet innehålla "Referenser på liknande arbeten, kopplade till namngiven ansvarig arbetsledare enligt punkten Teknisk förmåga och kapacitet". Sohlbergs har i sitt anbud inte angett några referenser utan i detta avseende endast hänvisat till företagets hemsida. Det uppställda skallkravet är därmed inte uppfyllt. Att kommunen under samma punkt angett att den kan komma att begära att ett anbud förtydligas eller kompletteras medför ingen skyldighet för kommunen att göra en sådan begäran. En sådan begäran riskerar dessutom att anbudsgivaren särbehandlas, vilket inte är förenligt med LOU. Vidare ska enligt nämnda punkt anbudet innehålla ett ifyllt och undertecknat anbudsformulär. Sohlbergs har i anbudsformuläret lämnat uppgift om ansvarig platschef men utelämnat uppgift om ansvarig arbetsledare. Redan på dessa grunder har Kristinehamns kommun haft fog för att förkasta Sohlbergs anbud. Då det därmed inte är visat att kom-

munen, genom att förkasta Sohlbergs anbud, har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i LOU saknas skäl för ingripande enligt LOU. Att Sohlbergs lämnat lägsta pris saknar betydelse då uppfyllande av skall-krav är en förutsättning för att anbudet över huvud taget ska utvärderas. Sohlbergs ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Denna dom kan överklagas.

Hur man överklagar, se bilaga (DV 3109/1B, LOU).

Anders Österlin

Föredragande: Lars Överström

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.